

OKÉNKO

DO FARNOSTI

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXXII **Říjen 2023** **číslo 10**

Pranostika

až přijde stý deštivý den

havran ti za letu
vytáhne zobákem
vlásničku z účesu

nizoučko jako nikdy

rozpráhneš paže
a do výkřiku
prodere se

nebe

Anna Gažiová

Otázky

Nehorázné otázky hle klády pod nohy pravdě
je třeba ptát se jako se ptají děti
vždyť v jejich otázkách je poezie
konkrétní jak pravda
přímá jak poslední moudrost

Anna Kamieňská

Úvodem

Slováci si znovu zvolili R. Fica. Už jim nevdají nevyšetřená objednaná vražda dvou nevinných? Mnoho Evropanů je politicky negramotných, stále neumí včas rozpoznávat politické podvodníky, lháře a psychopaty. Chybí jim vhled do dějin 20. století a kritické myšlení. K vraždění Ukrajinců přibýlo vraždění v Izraeli – přibýla nám další velká starost a trápení. Za Palestinci stojí řada muslimských zemí. Židé vědí o chybě svých předků. Ti, když se vzdali Hitlerovi, si pro sebe vykopali hrob. Lháři nelze věřit ani slovo, ostatně Hitler svou nenávisť k Židům neskrýval. Prezident E. Beneš tajně nabídl Říši - pro zachování míru, republiky a svého postavení - Sudety. Přesto za války přišlo o život 365 000 našich lidí. Josefa Čapka zahubili němečtí nacisté na konci války. Karla Čapka uštvali Češi ještě před válkou. Každý rok máme dětem vyprávět bajku o žábě a štíru, dokud ji nebudou umět nazpaměť. Znalost té bajky patří k vybavě pro život. Obdivujeme Ukrajince, že nesehnuli hlavy. Máme starost, jak dopadnou volby v Polsku.

Proč naše modlitby za mír nepomáhají? Je chyba u Hospodina, nebo u nás? Jaká? /v

O ŽÁBĚ A ŠTÍROVI

Sedí žába na okraji rybníka, když v tu se k ní přišourá štír: „Ahoj žábo! Byla bys tak hodná a převezla mě na druhou stranu?“ Žába zauvažuje, přeměří si štíra pohledem a zakroučí hlavou: „Copak si myslíš, že jsem blázen?! Vždyť jsi štír a štíři zabíjí. Mně se ještě umírat nechce!“ „Ale žábo, vždyť to není v mém zájmu tě zabít! Jak bych se dostal na druhou stranu? A já se tam opravdu potřebuji dostat! Prosim, převez mě!“

Žába měla dobré srdce a tak podumá a říká: Dobře. Naskoč si!“

Štír si vylezl na žábiny záda, žába vlezla do vody, odrazila se od břehu a pomalými tempy se začala blížit k druhému břehu. Štír se kochal okolní krajinou. Když se dostali zhruba do poloviny, do štíra cosi vjelo. Křečovitě vzepjal svůj malý ocásek s bodcem na konci a vší silou bodl žábu do zad. Ta se v mžiku začala topit, jak se jed začal rozlévat po jejím těle. S nádechem hrůzy a smutku stačila ještě před utonutím vykřiknout: „Vždyť si říkal, že není v tvém zájmu mě bodnout!? Vždyť se teď také utopíš!“ Na to štír, ještě než se také utopil: „Já vím. Moc se omlouvám. Ale jsem štír a štíři bodají. Nemohl jsem si pomoci. Snažil jsem se, věř mi!“

Jsou čtyři druhy lidí, kteří nikdy nepřijímají Ducha svatého: posměváčci, pokrytci, lháři a ti, kdo roznášejí pomluvy.

rabi Chisda

Soudit sám sebe je těžší, než soudit druhé,“ říká starý král Malému princovi, „jestli se ti podaří soudit sám sebe, jsi opravdu mudr.“

Dopis biskupům

Draží bratři biskupové, nezatěžujme prosím lidi břemeny, ale ulevujme jim v jejich námaze ve jménu evangelia milosrdenství, abychom s radostí rozdávali Ježíšovu úlevu unavenému a zraněnému lidstvu. Ať církev není shromaždištěm předpisů, ať je přístavem naděje pro sklíčené. Rozšiřte svá srdce, prosím! Ať je církev přístavem, kde lidé najdou občerstvení, kde se cítí povzbuzeni k tomu, aby se chopili života s nesrovnatelnou silou Kristovy radosti. Ať církev není celnicí.

František

Čest nepochází z funkce, kterou člověk vykonává. To člověk dává svou osobností hodnotu úřadu, který zastává.

Josi ben Chalafta

Anežka Náhlíková - Můžu se vás dotknout přes plot?

„Kdo jste dojedl, skočte si umýt ruce, než si začnete prohlížet knížky.“

...

„Davide, obě ruce jsem myslela.“

„Ale já jsem to jabko jedl jen levou!“

- Úspornej život vede, ten náš Davidek...

SYNODA V ŘÍMĚ

Jozef De Kesel, belgický kardinál a emeritní arcibiskup bruselsko-malinský, teolog a biblista, který se účastní synody v Římě v rozhovoru pro Vatican News, řekl:

„Církev se bude muset stát pokornější, menší a možná menšinovou, více vyznavačskou a misionářskou, otevřenější dialogu a solidaritě.

Už nežijeme v křesťanském světě, ale prostě v saeculum, tedy ve světě. Církev není svět, ale žije mezi národy. S tím se musíme smířit. Ne proto, že jsme povinni, ale ze srdce. Církev nemusí žít v křesťanském světě a současná situace skutečně představuje kairos nikoli pro pastorační znovudobytí, ale přítomnosti.

Když se podíváme na postavení církve a její mentalitu v druhé polovině 19. století a v první polovině 20. století, vidíme, že církev byla skutečně ve slepé uličce. Nedokázala přijmout moderní kulturu, náboženskou svobodu, ekumenický dialog ani mezináboženský dialog. Byla to církev, která mohla žít pouze ve svém vlastním světě, ve světě křesťanském, neschopná žít ve světě, který jí nepatřil. Velkou zásluhou koncilu je, že vyjasnil vztah mezi světem a církví: o světě a církvi již nemluví jako o dvou protikladných skutečnostech. Církev se nekryje se světem, ale žije ve světě, ve světě, který je nekonečně větší než církev.

Samozřejmě jsou nutné strukturální reformy, ale jde především o obrácení ducha. Synodální církev znamená vnitřně bratrštější církev a ve vztahu ke světu pokornější církev. Církev, která je otevřená těm, kdo hledají, která přijímá, nikoli odsuzuje a žije v defenzivě: a především je solidární s lidmi naší doby, s jejich nadějemi a radostmi i smutky a úzkostmi.

SYNODÁLNÍ VRCHOL

Pavel Kuneš

Na stránkách ČBK Církev.cz (25. 9.) jsem si přečetl, jak předseda polské biskupské konference, arcibiskup Gadecki, vypráví o synodální cestě. Článek, plný obav, vrcholil touhou objevit dědictví II. vatikánského koncilu. Už jsem si zvykl na podobná vyjádření od našich představitelů, ale u polského hierarchie jsem se velmi podivil. Někteří naši klerici se mohou vymlouvat na komunistické překážky, ale v Polsku, kde katolíci měli nekonečně mnoho možností k realizaci koncilu a sv. papeže k tomu? Znamená to, že pro ně šedesát let není dost dlouhá doba k uvedení do života několika návrhů posledního koncilu? Že pouze obrátili oltáře a ponechali v kostele pouze jednu sochu Panny Marie?

Už v devadesátých letech jsem se ohrazoval proti tvrzení, že teď konečně budeme moci uskutečňovat závěry II. vatikánského koncilu. Většinu z nich jsme přece mohli uskutečňovat už tehdy, před šedesáti lety. Všechny texty jsme měli v dosahu. Např. sestry frančiškanky v Budenickách pod patronací své provinciálky svaté paměti Elišky (a vbrzku

oficiálně i svatě přítomnosti) měly všechny dokumenty přeložené už v roce 1966. Pěkně na stroji rozmnožené a sestříčkovsky úhledně svázané. Kdo chtěl a zajímal se, měl všechno k dispozici, a co bylo podstatné, také mohl uskutečňovat.

A při tom vzpomínání jsem došel k velehradskému shrnujícímu jednání minulý rok, kde bylo příznáno, že poznámky synodálních kroužků nebyly předány výše v jejich upřímné podobě, ale „formulace byly zmírněny“. Při tom zmírňování totiž je těžko se vyhnout tomu, aby podobně jako v „tiché poště“ tam nemohlo dojít od autobusu k mrkvi.

Mám-li tyhle zkušenosti a zážitky starého muže, nedivte se, že se mě dotýká, když české katolictví nebudou na závěrečném jednání zastupovat lidi, kteří se synodální cestou

měli něco více společného. Myslím tím tu několikaletou práci společného hledání, otevírání se, touhu po řešení problémů, které před církví a lidstvem stojí. Nejde mi o jména, protože obě uváděné osoby jsou zasloužilé a nenapadlo by mě je očerňovat. Biskup je samozřejmě důležitou osobou a pracovnice ČBK ví o synodální cestě jistě všechno možné. Jen nevím, zda v nějakých kroužcích oba pracovali? Možná i naši biskupové měli synodální kroužek, jako jsme to na poslední chvíli pochopili i my, faráři. Jde-li totiž o synodalitu, měli na práci v kroužcích zcela samozřejmě právo i klerici. A tak bych např. při volbě laiků očekával, že tuhle velkou práci bude zastupovat někdo jako třeba Katka Lachmanová nebo Míla Müller nebo Evžen Adámek nebo sestra Angelika. Zůstává taky otázkou, zda volbu našich zástupců ke konečnému jednání synodální cesty měla provádět právě ČBK. Nemívá při svých volbách šťastnou ruku. Kromě ostudy a poškození našich zájmů, jak jsem si v jednom případě ověřil, jindy dokonce ČBK vyvolala celonárodní pohoršení a nucené odvolání delegované osoby, která byla od počátku naprosto nekompetentní. To jistě nebude dnešní případ, přesto bych očekával, že pokud jde o synodu, synodálně bude jednat sama ČBK.

A tak podobně jako polský arcibiskup doufám v otevřenost Duchu svatému. Ovšem nejen slovně nebo písněmi a hymny ze 13. století (jak píše pan arcibiskup), ale soucítěním s evangeliem a s Božím stvořením.

ŽIVÝ BŮH BIBLE, NE MODLA

Ladislav Heryán

Jaká je naše představa Boha? Je zdrojem naší vnitřní svobody, nebo naopak nesvobody ve světě, kde jiní mohou všechno?

Jeden vězeň se mne zeptal, jak můžeme Boha uctívat jako „Pána“? Jak je zřejmé, člověk mimo křesťanský kontext obsah tohoto slova vnímá zcela jinak. Když křesťané (či židé) oslovují Boha Pánem, veskrze jim to nepřijde divné jako zmíněnému vezni, možná proto, že panování Pána nad sebou už neberou tak vážně. U lidí, kteří ovšem Pána berou za určující východisko jejich života, je velmi důležité, jakou představu o tom, kterého nikdy neviděli, vlastně mají. Jestliže totiž Pána bereme vážně, naše jednání bude odpovídat představě, jakou o něm máme.

Je zdravé si uvědomit, že židé všude tam, kde se ve Starém zákoně objevuje Boží jméno JHWH, toto jméno nevyslovují, nýbrž místo něho čtou „Adonaj“, tedy „naš Pán“, což do češtiny (a dalších slovanských jazyků) přešlo jako „Hospodin“. Hospodin tedy není Boží jméno, jak by se někomu mohlo zdát. Jestliže bychom Boží jméno vyslovili, znamenalo by to, že jsme Boha mentálně uchopili, že jsme jej pochopili a tedy stáhli na naši vlastní lidskou úroveň, čímž bychom ovšem Boží tajemství ohraničili a vlastně zničili, a vytvořili si tak jakousi myšlenkovou modlu. Obávám se, že se to v jakémsi zjednodušujícím „katechismovém“ podání Boha již vlastně dávno stalo.

Jistě bychom se mohli omezit na filozofický popis vlastností, které náš Bůh musí mít, aby vůbec bohem mohl být (vševědoudnost, všemohoucnost, vsudypřítomnost a jedinečnost), ale v tom případě bychom se naprosto minuli s živým Bohem Bible. Ten má své vlastní jméno, zjevující a zároveň zahalující jeho tajemství. A jak se zdá, jako by nebyl vůbec všemohoucí, což je pro mnohé zdroj pochyb a frustrace (proč to a to dopustil, proč tomu a tomu nezabránil, je-li všemohoucí?).

Jestliže toto tajemství pojmenujeme slovem „Pán“, musíme si být vědomi, že jde o tajemství, ale zároveň to slovo přece jen naplnit určitou představou, neboť i když se toho o Bohu mnoho říct nedá, nemůžeme o něm mezi sebou jen mlčet. Jednou z cest k této představě je svědectví biblických autorů, kteří se tímto mentálním úkolem zabývali dávno před námi a kteří se zároveň stali nástrojem či prostředkem, skrze jejichž slova se tento Pán chce zjevit.

Boží slova, jak zůstat svobodný

Slova tzv. „Desatera“ (Ex 20,3-17), která mj. zakazují Boha jakkoli zpodobovat, tedy vyrábět modly (a věřím, že to platí i pro modly mentální), jsou uvedena takto: „Bůh vyhlásil všechna tato přikázání: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví“ (Ex 20,1-2, ekumenický překlad). Je zde třeba říct, že se tu v hebrejském textu nehovoří o „přikázáních“, ale o „slovech“. Už to, že překladatel z nich ponekud svévolně činí přikázání, souvisí s představou o Bohu, kterou zde vkládá, a my *de facto* pak skutečně používáme „Desatero Božích přikázání“. Jenže biblický Bůh se tu nejprve představuje vlastním jménem (!), které čteme jako „Hospodin“, tedy „Adonaj“, a představuje se jako slovy nepostizitelné, ale „osobní mysterium“. A chce, abychom byli svobodní („já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví“), a tedy ve svých slovech předkládá cestu, která vede ke svobodě.

Já si vnitřní svobodu definuji jako závislost na „nekonečném celku“ Tajemství Božího, které se setkává s člověkem ve smyslu středověkého pohledu na něj jako na toho, který je schopen „pojmut Boha“ (*capax Dei*). Jenom Bůh, chápaný jako „nekonečný celek“, jako „všechno ve všem“, může být odpovídajícím objektem lidské svobody, neboť člověk, jak věděl sv. Augustin, je takto utvořen: „Stvořil jsi nás pro sebe, Bože, a nepokojné je srdce naše, dokud nespočine v Tobě.“

Čteme-li Bibli pozorně, jedinou možnou lidskou představou o Bohu je Bůh, který je život sám, je „dávajícím se bytím“ (srov. Ex 3,14-15 a to, jak to chápe Ježíš v Mt 22,32), které může mít jména jako například velkorysost, milosrdenství, milost, nebo dokonce Lásk sama (1J 4,8). Jestliže by Tajemství Boží nebylo dynamickým, velkorysým, nezištným, milosrdným a láskyplným sdílejícím se bytím, nemohl by existovat život, jak

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ SVĚTOVÉHO LUTERSKÉHO SVAZU V KRAKOVĚ

z projevu Tomáše Halíka vybral T. Petráček

Reformace, proměna formy, je nezbytná tam, kde forma překáží obsahu, kdy brzdí dynamiku živého jádra. Jádrem křesťanství je vzkríšený, živý Kristus, žijící ve víře, naději a lásce mužů a žen v církvi i za jejími viditelnými hranicemi. Tyto hranice je třeba rozšiřovat a všechna naše lidská vnější vyjádření víry je třeba proměňovat, pokud stojí v cestě naší touze naslouchat a rozumět Božímu Slovu.

Dějiny světa i dějiny církve nejsou ani jednosměrným pokrokem, ani trvalým úpadkem a odcizením od idealizované minulosti, nýbrž otevřeným dramatem, stálým zápasem mezi milostí a hříchem, vírou a nevírou, který se vede v každém lidském srdci.

Církve na zemi není „ecclesia triumphans“, vítěznou, dokonalou církví svatých v nebi. Kdo považuje jakoukoliv podobu církve i její teologie uprostřed dějin za konečnou a dokonalou, kdo zaměňuje pozemskou „církve bojující“ (ecclesia militans – která má bojovat především se svými hříchy) za vítěznou ecclesia triumphans, dopouští se hereze triumfalismu, hříchu idolatrie.

Součástí „nové reformace“, „nové evangelizace“ a ekumenismu 21. století je též proměna způsobu misie. Nemůžeme přistupovat k druhým jako arogantní vlastníci pravdy. Jenom Ježíš může říci: Já jsem pravda. My nejsme Ježíš; my jsme nedokonalí učedníci Ježíše, jsme na cestě následování, na níž nás Duch postupně uvádí do plnosti pravdy.

Cíl této cesty, plnost pravdy, je eschatologický cíl. Nyní vidíme jen částečně, jako v zrcadle, jako v hádance. Toto vědomí

již napovídá i naše nejintimnější lidská zkušenost, a neexistovalo by ani stvoření – a Bůh by nebyl Trojicí. Jedinou tvořivou silou je nezištná láska.

Svoboda nalezená v Kristu

Je-li naše představa o Bohu taková, jak jsem se ji pokusil shora popsat, pak tato představa utváří naše jednání. I my se pravděpodobně budeme stávat nezištně milujícími velkorysími bytostmi a právě v tom budeme vidět podporu života. Bůh nám sice zůstane tajemstvím a jeho jméno pro nás nevyslovitelným, ale zároveň intimním, důvěryhodným a bezpečným. Jsem přesvědčen, že právě takový byl Bůh Ježíšův, k němuž volal „Abba“ („můj tatínku“), a právě proto je Ježíš takový, jaký je, právě proto je natolik přitažlivý, že se do něj lze jako do ztělesnění Božího Tajemství zamilovat. Domnívám se, že nejlépe to pochopil člověk ze všech nejsvobodnější, svatý Pavel. Svoboden ode všech se učinil otrokem všech (1K 9,19) právě proto, že svoji svobodu našel v Kristu. Jedině on, Pán, se mohl stát odpovídajícím objektem jeho svobody, svobody jeho otoka.

Katolický týdeník, 39/2023

hranic našich individuálních i skupinových perspektiv nás má vést k pokoře a poznání, že k rozšiřování těchto hranic potřebujeme vnímavost a respekt ke zkušenosti těch druhých.

Cílem misie nemá být získat nové členy církve, abychom je vtěsnali je do stávajících mentálních a institucionálních hranic našich církví, nýbrž vyjít za tyto hranice a společně s nimi, ve vzájemném respektu a oboustranně obohacujícím dialogu udělat další krok na cestě ke Kristu, který je větší, než jsou naše představy o něm.

JEJICH BOLEST JE VĚTŠÍ

Michael Martinek, salesián

Chtěl bych se vrátit k zážitku z minulého pátku, kdy jsem se ve Staré Boleslavi zúčastnil smírné adorace, diskusního setkání a bohoslužby za oběti sexuálního zneužívání v církvi. Akci vedl biskup Zdenek Wasserbauer. Jelikož jsem se sám s několika oběťmi i pachatelí setkal a ten problém mně hodně leží na srdci, chtěl jsem tam nejen být, ale aspoň symbolicky pro ně něco udělat. Rozhodl jsem se pro kající pouť – jel jsem z Teplic až do Boleslavi na kole, a myslel jsem přitom především na své dva spolubratry salesiány, kteří byli obviněni ze zneužívání. A zároveň jsem se modlil za všechny, které oni – a nejen oni – svým jednáním zranili; některé z jejich obětí taky osobně znám. Uvědomil jsem si, že bolest těchto lidí je mnohem větší než bolest mých svalů po těch 112 našlapaných kilometrech. A taky, že bolest těchto lidí je mnohem větší než bolest těch, kdo ji způsobili a teď musí nést důsledky.

Nevím, kolik lidí, kteří prožili zneužití, do Staré Boleslavi přijelo. Ale těch několik, o kterých vím, se tam necítilo dobře. Očekávali vřelý přijetí, diskusi jdoucí do hloubky problému, informaci o vstřícných krocích ze strany církve, potvrzení, že oni nejsou strůjci svého neštěstí, povzbuzení k aktivitě pro odhalování dalších pachatelů a pro pomoc dalším obětem. Ve skutečnosti je však nikdo nepřivítal, kající litanie v nich vzbudila pocit, že právě oni by se měli kát, diskuse byla příliš krátká a kázání při mši pochopili jako výzvu k pasivnímu nesení svého kříže.

Přitom jsem přesvědčen, že ze strany biskupa Wasserbauera nešlo o zlou vůli ani o nezodpovědnost. Z osobní komunikace vím, že o té akci přemýšlel, připravoval se na ni, konzultoval ji s některými z obětí. A také moji kritickou zpětnou vazbu přijal s pochopením a pokorou. Celá tato problematika je pro nás (a zvláště pro ty, kdo nesou odpovědnost) stále ještě příliš nová, příliš bolestná, příliš těžko pochopitelná. Všichni se učíme, a protože jsme nebyli připraveni, musíme se učit za pochodu.

Jsem velmi vděčný těm, kteří jsou o pár kroků napřed a nabízí nám svou odbornost i osobní zkušenost: Jiří Kylar a lidé ze spolku Někdo ti uvěří, premonstrát Marek Drábek, právníci Martina Vintrová a Daniel Bartoň.

Jsem vděčný brněnskému biskupovi Pavlovi Konzbulovi za Projekt 3P, ve kterém zdarma nabízí obětem zneužívání pomoc specializovaných psychologů a terapeutů. Jsem vděčný salesiánskému provinciálovi Martinovi Hobzovi a jeho vikáři Markovi Sklenářovi za odpovědný a citlivý přístup ke kauzám z našich vlastních řad. A jistě se děje v naší církvi ještě mnoho dalších dobrých věcí, o kterých nevím.

Jsem vděčný taky papeži Františkovi, který nám v rámci synodního procesu dal možnost zabývat se zneužíváním v širokém, globálním kontextu. V přípravném dokumentu podzimní synody (*Instrumentum laboris*) najdeme k tomuto tématu dost podnětů. Kdybychom si je důkladně přečetli, možná by nám to pomohlo, abychom se vyvarovali zbytečných chyb. Proto si dovoluji některé pasáže citovat.

Dokument především shrnuje zjištění kontinentálních synod: „Mnohé regiony uvádějí, že důvěra ve vysvěcené služebníky, v ty, kdo zastávají církevní úřad, v církevní instituce a v církev jako celek, byla podkopána důsledky skandálu zneužívání ze strany duchovních nebo osob zastávajících církevní úřady: především zneužívání nezletilých a zranitelných osob, ale také zneužívání jiného druhu (duchovní, sexuální, ekonomické, zneužívání autority, zneužívání svědomí). Jedná se o otevřenou ránu, která stále působí bolest obětem, jejich rodinám i společenstvím.“ (s. 48)

Zároveň dokument připouští, že nejde jen o individuální hřích, ale že může jít také o systémové selhání: „Kontinentální shromáždění rovněž poukazují na zkušenosti, kdy si někteří lidé na vedoucích a odpovědných pozicích přivlastnili moc a rozhodovací procesy. Tyto zkušenosti spojují s kulturou klerikalismu a různými formami zneužívání, které podkopávají důvěryhodnost církve a ohrožují účinnost jejího poslání, zejména v těch kulturách, kde je úcta k autoritě důležitou hodnotou.“ (s. 51-52)

Na rozdíl od dřívější praxe, kdy církev hájila spíše pachatele zneužívání a brala malý ohled na jeho oběti, dokument vybízí ke změně perspektivy: „Je třeba zachovat spo-

jení mezi synodálním obrácením a péčí o osoby, které přežily zneužívání, a o ty, kteří jsou v církvi postaveni na okraj. Kontinentální shromáždění kladou velký důraz na to, abychom se učili vykonávat spravedlnost jako formu péče o ty, kteří byli zraněni členy církve, zejména o oběti a pozůstalé po obětech všech forem zneužívání.“ (s. 33)

Nakonec klade přípravný dokument několik otázek, na něž by synoda měla hledat odpovědi: „Jak můžeme pokračovat ve smysluplných a konkrétních krocích, abychom nabídli spravedlnost obětem a pozůstalým po obětech sexuálního, duchovního, ekonomického a mocenského zneužívání a zneužívání svědomí osobami, které vykonávaly úřad v církvi nebo byly v církvi nositeli odpovědnosti?“ (s. 34) „Jak může chápání služebního kněžství a formace kandidátů, které je více zakořeně-

no ve vizi misijní synodální církve, přispět k úsilí o prevenci opakování sexuálního zneužívání a dalších forem zneužívání?“ (s. 48). Dokument opakovaně zdůrazňuje, že zneužívání může mít různé formy: mluví se o zneužívání duchovním, sexuálním, ekonomickým, zneužívání autority, zneužívání svědomí. Ano, to všechno se v církvi děje, všechny tyto podoby zneužívání se v současné době začínají odkrývat. V jejich jádru vždy stojí moc – moc těch, kteří mohou rozhodovat, kázat, vyučovat, zpovídat, určovat, co je pravda a co lež, co je dobro a co je zlo... Takovou moc lze velmi snadno zneužít; a oběť se může jen velmi nesnadno bránit!

Nejde tedy o to, abychom rychle vyřešili případy sexuálního zneužití, a tím smetli věc ze stolu. Naopak, na světlo budou přicházet stejně bolestné, ale zatím méně viditelné případy zneužití mocenského, duchovního, ekonomického. Problém je mnohem hlubší, než by se zdálo na první pohled: je třeba nově teologicky zpracovat pojetí moci v církvi a tuto novou perspektivu promítnout do jejích organizačních struktur, kontrolních mechanismů, vzdělávacích a formačních institucí, vnitřních zákonů a pravidel. To je práce na mnoho let.

Když jsme se ve Staré Boleslavi loučili, uvedl biskup Wasserbauer, že by rád z takového setkání udělal tradici. „Dá-li Bůh, tak se za rok sejdem zase,“ prohlásil. Dá-li Bůh, tak i já se tam za rok zase vypravím. Nečekám, že do té doby vyřešíme problém. Ale věřím, že pokud se budeme dobře učit a poctivě pracovat, a hlavně pokud budeme naslouchat vanutí Božího Ducha, tak můžeme být o krok dál.

20. září 2023

Pan kardinál Duka mluvil při bohoslužbě v Koclířově. Přinášíme „druhý projev“.

KÁZÁNÍ Z KOCLÍŘOVA

Milé sestry a milí bratři, srdečně vás vítám a děkuji, že jste přišli společně slavit eucharistii a slyšet Boží slovo. Děkuji, že jste přišli jako církve čerpat z pramene, který člověka nemůže vést nikam jinam než k lásce, toleranci a milosrdenství.

Je větší prostě evidence, že v naší vlasti, tak jako v řadě jiných zemí, je mnoho rodinných a partnerských svazků v krizi. Rozvodovost manželství sice v absolutních číslech oproti minulým desetiletím poklesla, přesto jde ale o statistiku, která není veselá. V roce 2022 uzavřelo sňatek téměř 55 tisíc párů, rozvedlo se jich necelých 20 tisíc. Církevní manželství uzavře ročně něco přes pět tisíc párů, v naší římskokatolické církvi to jsou asi tak 3 tisíce nových manželství. Projevuje se tu nižší porodnost z devadesátých let i menší počet pokřtěných. Máme-li se pokusit pomoci všem rodinám, aby mohly růst a rozvíjet se v lásce a svobodě Božího dětí, musíme také vědět, co je nejvíc ohrožuje a co by jim právě teď nejvíc pomohlo.

Z výzkumu Nadace Sirius vyplývá, že mezi jedenácti skutečnostmi, které nejvíc ohrožují rodinu, a tedy soužití manželů a dětí, patří: rozchod s partnerem; rozvod manželů; prospěchové problémy dítěte ve škole; dlouhodobé problémy s dítětem v domácnosti; kázeňské problémy dítěte ve škole; problémy se šikanou ve škole; ztráta kamarádů ve škole; špatná komunikace v rodině mezi dítětem a rodiči; psychické násilí mezi dospělými členy rodiny; závislost dospělého na alkoholu a fyzické násilí mezi dospělými členy rodiny. Bolestivé je pochopitelně také psychické a fyzické násilí na dětech, špatná a nestabilní ekonomická situace rodin a zvláště v naší společnosti velká míra tolerance násilí, které dopadá na děti, ženy, muže a v neposlední řadě na seniory a nemocné.

Chtěl bych si spolu s vámi, sestry a bratři, položit otázku, co pro zvrácení tohoto neblahého stavu učinila naše církev prostřednictvím darů, které získala od našeho Pána Ježíše Krista? Objevují se ničím nepodložené a ve většině případů vylhané zprávy o tom, jak západní dekadentní a mravně zkažená Evropa chystá útok na základy lidské společnosti, mezi které patří na předním místě také rodina. Objevují se, a to i v našem prostředí, neuvěřitelné konspirace, kdo, kdy a kde připravuje plány na osudovou proměnu společnosti, ve které prý už křesťanství a církev nebudou mít žádnou, nebo skoro žádnou roli. Nevíte, kde přesně se tohle děje? Připomínám si slova někdejší zakladatelky a čestné prezidentky Nadace naše dítě paní Zuzany Baudyšové, která ukazuje, že ty největší problémy máme my sami, doma, ve svých rodinách a nemocných společenstvích. Šli bychom proti pravdě, kdybychom se snažili popřít fakt, že největší bolest si způsobujeme sami mezi sebou, aniž bychom

k tomu potřebovali nějaké návody zvenčí. Cituji: „Dlouhodobě nejčastěji dochází k násilí na dětech v úplných rodinách, tedy v rodinách na první pohled spořádaných, s matkou i otcem. Zároveň tyto případy je nejtěžší odhalit, protože děti samy často své rodiče kryjí a nechtějí přiznat nebo se světit, jaké hrůzy doma prožívají.“ Zdá se, že nejde o nahodilý souhrn tragických událostí, ale spíš o to, cituji opět paní Baudyšovou, že „v naší zemi je bohužel násilí na dětech v řadě domácností součástí výchovy. Na druhé straně zvyšující se počty odhalených případů jsou výsledkem všímavosti veřejnosti a zájmu pomoci bezbranným dětem.“

Slyšel jsem nedávno na první poslech stěží uvěřitelnou myšlenkovou konstrukci, že se vedle útočné a genocidní války Ruska proti Ukrajině vede stejně brutální válka v západním kulturním, náboženském a civilizačním okruhu, jejímiž oběťmi jsou rodiny a zvláště děti. Ano, zvláště děti jsou oběťmi pokazených a toxických rodinných vztahů, což je patrné bohužel i u nás. Z mnoha stran, často od obskurních organizací, které se zaštitují křesťanským náboženstvím a kontakty na představitele církvi, jsou rodiny, manželé a také děti bombardovány konspiračními teoriemi o „konci normálního světa“, který mají mít na svědomí jakési západní vládní a nevládní super-organizace, které se v jménu „nového světového řádu“ snaží zničit křesťanskou tradici, z níž naše země vyrůstá. Nevíte, moji milí, o koho jde?

Ten z vás, milé sestry a milí bratři, kdo byl za posledních deset let dál než v Koclířově, kdo v zemích západní Evropy dlouhodobě pobývá, pracuje, studuje, cestuje, navazuje mezilidské vztahy, mi dá za pravdu, že jednotlivé země se navzdory složitosti světa snaží rodiny a děti bránit a učinit svět, který obývají, zase o něco bezpečnější, inkluzivnější, příjemnější, laskavější a spravedlivější. Co jsme v tomto ohledu udělali my, věřící lidé, následovníci Ježíšovi, apoštolové jeho lásky a naděje? Naše církve, jak víme, je téměř ryze ženská. Bez modlitby žen, bez jejich účasti na eucharistii, bez jejich obětí, bez jejich práce a služby bychom už dávno seděli na hromadě, která by jen vzdáleně připomínala Kristovo společenství. V mnoha kostelech jsou ženy a ženy-matky odsouzeny do role posluchaček, které při vši možné péči o rodinu a děti poslouchají, jak za jedněmi nebo druhými hranicemi číhají domnělé legie zednářů, iluminátů a progresivistů všeho druhu, kteří se nám chystají rozbít rodiny a svět, který je našim domovem.

Je to zvláštní úvaha, tím spíš, že právě naše církve vyrostla po sametové revoluci také z nezištných darů západních společností, dárců a nadací, kteří doufali, že se v obnovených kostelech a poutních místech bude mluvit o naději, kterou přináší evangelium, a ne strašit věřící povídkami o hrůzách přicházejících ze Západu. Odtud také přišli po r. 1989 někteří katoličtí exulanti, aby se pokusili přispět vybudovat zdravé, svobodné a myslící teologické prostředí, jehož absol-

venti pomohou změnit obraz církve, který je u nás v posledních letech naprosto tragický. Jsou to naši kolegové, bratři a přátelé z evropských zemí, členové Božího lidu v různých povoláních, kteří i pro nás spolu s papežem Františkem pracují na obnově důvěry církve, jež nesmí být nikdy církvi konspirační, církvi tolerovaného násilí, církvi pánů a podřízených, církvi temnoty. Musí být církvi světla a evangelia, jež nás učí rozumět znamením doby a které nám ukazují, kdo je to člověk a kdo je to Bůh. Všechno ostatní nám bude přidáno.

Milé sestry a milí bratři, je mi líto, že i v naší národní církvi převažuje apokalyptický pohled na svět. Je mi líto, že i my, katoličtí křesťané, hledáme zase nějakého vůdce, který by zase přišel udělat pořádek. Je mi líto, že církve je naší veřejností spojována předně s negativními událostmi, jako je sexuální, mocenské a duchovní zneužívání, občas podivná správa svěceného majetku a jakýsi divný, ulepený a nedůstojný odpor proti tomu, o co se snaží papež František a lidé jeho spirituálního okruhu.

Nemějte strach, milé sestry a milí bratři, jsme v Božích rukách. Obracujeme se na Pannu Marii, ochránkyni rodin a prostřednici Božích milostí, aby se nám podařilo ozdravit naše církevní společenství a změnit trajektorii naší cesty – obrátit se od rozdělení a nenávisti ke hledání společné cesty, k úctě, každodenní spolupráci a modlitbě. Ta největší válka se vždycky vede v našich srdcích. Musíme uzdravit sebe, abychom byli hodni nabídnout pomoc druhým. Nebojte se, milé sestry a milí bratři, duchovní síla univerzální církve nedovolí, aby se církve za bývalou zeleznou oponou vydaly hledat štěstí v nostalgických návratech do minulosti. Jsme součástí Božího plánu, v němž máme své místo a svůj úkol. Pomozme si jej navzájem v dobrém duchovním životě, v němž nebude mít místo jakékoli násilí, najít. Naše místo v Evropě a ve světě bude jednou i duchovní. Také díky vám. A kdybyste už skoro ztratili naději, že se naše církve obnoví, jděte ve stopách jedné z největších osobností církve 20. století, kardinála Carla Maria Martiniho, který věděl, že je-li to s církvi skutečně špatně, je třeba se modlit.

„Kdysi jsem měl sny o církvi. Církve, jež se vydává na vlastní cestu v chudobě a pokoře, církve, jež není závislá na moci tohoto světa. Církve, jež dává prostor lidem, kteří jsou schopni myslet otevřeným způsobem. Církve, jež vzbuzuje odvahu především u těch, kteří se cítí malí a hříšní. Snil jsem o mladé církvi. Dnes už tyto sny nemám. Po sedmdesáti pěti letech jsem se rozhodl za církve modlit.“

Autor: Zdeněk A. Eminger

Akiva ben Josef patří mezi nejpřednější osobnosti Izraelitů. Byl srovnáván s prorokem a zákonodárcem Mojžíšem. Ale byl pokorný, říkával o sobě, že je jen svící, která byla zapálena od jiné svíce.

Co znamená slovo Kristus?

Dost lidí je pokládá za Ježíšovo přijetí. Ale nic jim to neříká.

„Christos“ je řeckým překladem hebrejského „Mašijách“ („Pomazaný Páně“). Z toho také nejsme chytří.

Kdo chce vědět, co to znamená?

Izraelští králové nesměli nosit královskou korunu, protože král má sloužit lidu božimu a ne naopak. (Bůh také slouží nám a ne my jemu.) Králové, kněží a proroci Izraele byli pomazáni, ovoněni vonným olejem, aby věděli, že mají svým jednáním lidem vonět po Bohu. Mesiáš tedy znamená „Ovoněný“, přesněji vyjádřeno „Vonící Bohem.“

Příjemná vůně nás přitahuje, povznáší a léčí. (O některých lidech říkáme: „Ten člověk mně nevoni.“ Nepříjemný pach nás obtěžuje. Ptal jsem se nevidomých, podle čeho si vybírají partnera, potvrdili mně, že podle hlasu a vůně.)

Vůně je v Bibli jedním z obdivuhodných obrazů Ducha Božího.

Izraelita při setkání s vůní dobrořečí Hospodinu: „Děkujeme ti, Bože, že nás obdarováváš mnoha krásnými vůněmi.“

Při přijetí mezi kristovce, při křtu nebo při svátosti dospělosti jsme ovoněni, abychom věděli, že svým jednáním máme druhým lidem výrazně, příjemně a přitažlivě vonět Bohem. – To je pěkný a srozumitelný program nás - kristovců.

Vědomé vyslovení: „Ježíš Kristus,“ tedy může být obdivným vyznáním: „Ježíš voní Bohem.“ /v

Boba Marleyho se jednou zeptali, jestli existuje dokonalá žena. Odpovídá:

Koho zajímá dokonalost?

Ani měsíc není dokonalý, je plný kráterů.

Može je neskutečně krásné, ale v hloubkách slané a tmavé.

Obloha je vždy nekonečná, ale často zamračená.

Takže vše co je krásné, není dokonalé, je to výjimečné.

Proto může být každá žena pro někoho výjimečná.

Přestaň být "dokonalý", ale snaž se být svobodný a žij, dělejte to, co tě baví, nechtějte udělat dojem na ostatní.

Nejtemnější místa v pekle jsou vyhrazena těm, kdo si v čase krize mravních hodnot zachovávají neutralitu.

Dante Alighieri v roce 1320

Lež není odlišný názor a nepřátelská propaganda nejsou alternativní fakta.

Vlastenectví je láska vlastnímu národu, nikoli nenávisť k jiným.

T.G. Masaryk

Polepši se nejprve sám a pak se starej o polepšení svých bližních.

Šimon ben Lakiš

AKTUALITY

Biblické hodiny máme každý čtvrtek v 19 h. přes Zoom. Zájemci o připojení přihlaste se na adrese: vacek.letohrad@gmail.com

Česká křesťanská akademie zve na přednášky v evangel. kostele v Letohradě, vždy v 19 h.:

10.11. **Sr. Klára Marie Stráníková: „Předejdou vás do nebeského království“** - součástí přednášky je krátký film Ballerina, prezentace na téma obchodování s lidskými bytostmi a povídání o terénní práci mezi ženami v prostituci.

24.11. **PhDr. David Stulík**, ministerský rada Ministerstva zahraničí (dvanáct let byl diplomatem v Kyjevě): „**Ukrajina - co máme čekat v nejbližší době**“

Lásku, úctu a věrnost si slibili

23.9. Lucie Zamazalová
a František Majvald

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

11.9.	Jiřího Kubička	73 let
12.9.	Leopolda Paďoura	95 let
15.9.	Miloslava Moravce	84 let

ZPRÁVY Z CHARITY

Týden na podporu Domácího hospice Alfa-Omega

Domácí hospic Alfa-Omega, který provozuje Oblastní charita Ústí nad Orlicí, zve od 10. do 14. října 2023 širokou veřejnost na cyklus osvětových akcí. Jejich cílem je otevřít ve společnosti témata smrti a péče o umírající.

V úterý 10. října v 18 h. začínáme besedou „Dožít doma“, kterou povedou hospicové zdravotní sestry na **evangelické faře v Horní Čermné**. Beseda proběhne takřka na domácí půdě, protože místní farář Jakub Keller působí v hospicovém týmu jako duchovní a má s doprovázením umírajících řadu zkušeností.

Smrt je v naší bohaté západní společnosti tabu, přestože patří k životu stejně jako narození. Je normální o ní mluvit. Hospicových sestřiček se můžete zeptat na vše, co vás zajímá, a také si prohlédnout nové prostory, ve kterých služba sídlí. **Své dveře otevře Domácí hospic Alfa-Omega veřejnosti ve středu 11. října od 13 h. v Letohradě**, v ulici Na Kopečku 360 (vedle střediska Oblastní charity).

Vrcholem Týdne na podporu Domácího hospice Alfa-Omega bude v sobotu **14. října v 16 h. KONCERT PRO HOSPIC v kostele sv. Václava v Letohradě na náměstí**. Po úvodu ředitelky Oblastní charity Marie Malé

Farní výlet

Výletu ve dnech 9. a 10. září se zúčastnilo 35 farníků a jeden řidič. Plánovaný program jsme v podstatě bez výjimek splnili. Pravda, původně měla naše trasa vést až za hranice, přesněji do rakouského kláštera Heiligenkreuz, ale tento termín tam bohužel měli obsazený, tak jsme museli zvolit jinou alternativu. Původního plánu se ale nevzdáváme.

V sobotu ráno jsme tedy vyrazili ke Kutné Hoře. První navštívenou „kuriozitou“ byl nádherný románský kostel Svatého Jakuba v obci Církvice, místní částí Jakub. Pozdní příjezd průvodkyně nás trochu zdržel, a potom už byl celý den tak trochu v úprku, abychom stihali všechny dohodnuté časy. Ale vše se nakonec krásně stihlo a všichni si užili hezky komentovanou prohlídku kostnice a katedrálu v Sedleci a katedrálu v Kutné Hoře – známou Svatou Barborou.

Všechna navštívená místa provozují místní farnosti, a tak nás přijali vždycky velmi mile. Ale nám také vždy přidělili ty nejlepší průvodce, protože všichni nám vyprávěli s velkým zaujetím. Zvláště ve Sv. Barboře nás průvodkyně provázela s nadšením. Byla

Podzim v Charitách bývá ve znamení Dne charity. Dne, ve kterém si připomínáme patrona charitního díla, sv. Vincence z Pauly, a ve kterém zveme veřejnost do svých prostor. Tak tomu bylo i letos 22. září, kdy jsme otevřeli dveře zrekonstruovaného Centra Pod střechou Letohradě, v němž nyní sídlí pět našich služeb.

A byla to vydařená oslava - oslava lidí a spolupráce. Lokalizace je podmínka spokojeného života. Když člověk nechodí po ulici anonymně, ale potkává známé, kterým může říci „Dobrý den“ nebo „Ahoj“, to přináší do života velkou kvalitu. Být obklopen lidmi, zapojit se do společenství v místě, kde žijeme, napojit se na sebe, na druhé lidi a na přírodu znamená cítit se v životě dobře.

Bez vzájemné spolupráce by nebylo nic. Máme pracovitě zaměstnance, obětavé dobrovolníky, máme přízeň řady dárců a podporu svých rodin. Konkrétní lidé dělají konkrétní Charitu. Jsme vděční za každého, kdo je součástí naší Oblastní charity a kdo přispívá ke společné práci. Činnost Charit je výsadou svobodné demokratické společnosti. I to je velký důvod k radosti.

a jáhna Vojtěcha Smoláka vystoupí Martin Bureš z Pražské konzervatoře – varhany, Marie Kindlová z konzervatoře Pardubice – housle, Rita Smoláková ze ZUŠ Česká Třebová - varhany, Ema Hejlová ze ZUŠ Lanškroun – flétna.

Týden na podporu Domácího hospice Alfa-Omega pořádáme v rámci kampaně DOŽÍT DOMA, do které je v současné době zapojeno více než čtyři desítky mobilních hospiců z celé ČR.

natolik vsřičná, že nechala našeho varhaníka Karla Halbrštáta hrát na tamní varhany. Podle složení turistů, kteří si jeho produkci točili, bych řekl, že už Karlovy tóny hrají někde v Číně nebo Japonsku.

Večere byla v hotelové restauraci v Čelákovících, kde jsme byli ubytováni, a protože to byla restaurace japonská, začínali jsme předkrmem ze sushi a jako hlavní chod jsme měli kuřecí teryiaky. Taky jsem netušil, co to vlastně bude.

Ještě jeden zážitek ze soboty byl velký. Někteří z nás vyrazili ještě po večeri z hotelu kolem Volmannovy vily, což je místní funkcionalistický architektonický skvost. Ani jsme nepočítali, že večer v osm bude otevřeno, ale brána do dvora otevřená byla, tak jsme neváhali a dali se do řeči s odjíždějícím pánem. Když viděl zájem, nechal nás kouknout po exteriérech, a ještě si s námi chvíli povídal o historii. Někdy bych se tam rád vrátil.

Neděle byla ve znamení Staré Boleslavi a Kolína. Po snídani jsme vyrazili co nejdříve, aby mše svatá v devět hodin mohla začít včas. Protože místní pan probošt ani nepřipustil jinou možnost, než že celebrotat bude náš pan farář Kája Dvořák.

Po mši nám opět paní z farnosti vyprávěla o historii Staré Boleslavi, zavedla nás do klenotnice a hlavně nám ukázala Paládium země české. Musím přiznat, že jsem vůbec netušil, co to je, odkud pochází a neznal jsem jeho historii, ani jsem netušil, že je uloženo právě tady. Tak to byl takový překvapivý bonus. Ještě jsme si pak prohlédli baziliku svatého Václava a navštívili místo jeho smrti.

Posledním navštíveným místem byl Kolín a další katedrála. Takže jsme za dva dny zvládli tři katedrály ze čtyř, které v Čechách máme. Aby mě někdo nevezal za slovo – jsou dva druhy katedrál – sídelní, kde sídlí biskup, a pak tyto – architektonické.

Jsem rád, že výlet zdárně proběhl a že vše bylo podle plánu. Myslím, že podle reakcí účastníků to byla akce povedená a možná jsme tak založili novou tradici naší farnosti. Pokud bude chuť, jsem připraven začít plánovat další společnou akci.

Josef Marek

Poděkování

Děkujeme Josefovi Markovi za zorganizování příjemného výletu. Do puntíku připravil bohatý program včetně zajištění dopravy, jídla a noclehu. Počasí nám přálo a jistě každý z nás objevil něco zajímavého v místech, která jsme navštívili.

farníci

Svatováclavská slavnost 2023

Tradiční akce, při které si připomínáme patrona naší farnosti svatého Václava, které letos na rozdíl od loňského roku přálo počasí, se letos podruhé konala na farní zahradě. Setkání zahájila tradičně bohoslužba v kostele

ANEŽČINY DOBROTY

na náměstí, kterou zpěvem doprovodil sbor Familia Cantorum. A poté se již začal plnit dvůr a zahrada na faře, kde na návštěvníky čekaly stánky s občerstvením a milou obsluhou. K obědu se podávaly hned 3 druhy polévek, od vývaru, přes dýňový krém až po originální ukrajinský boršč. Menu pokračovalo výběrem mezi burgery s trhaným masem a hranolky, klobásami, steaky a grilovanými hermelíny. Dětem dělal radost stánek s palačinkami, které mohly zapíjet chutnými domácími limonádami. Ani dospělí ovšem nepřišli zkrátka. Po obědě přišlo k chuti pivo Prorok z Neratova, a k odpolednímu posezení zase výběr mnoha druhů vín. Ve farní stodole měly své místo kavárna s cukrárnou, které svojí širokou nabídkou druhů kávy a dezertů uspokojily chutě i náročnějších návštěvníků. Po dobrém obědě přivítali návštěvníky pan starosta Petr Fiala a pan farář Karel Dvořák a odpolední program mohl začít. Prvním číslem nás na duši pohladili zpěváci ze sborů letohradské ZUŠ. Herec Pavel Šmíd z Českých Budějovic přivezl Pohádku z budíku, která byla milým poučením pro malé i velké. Následoval koncert džezové a dixielandové kapely Zakoplaho z Týniště nad Orlicí, jež svým energickým vystoupením rozproudila návštěvníkům krev v žilách. Do podvečerního klidu s kulisou zapadajícího sluníčka nás

svými písněmi pohodově naladila naše domácí folková kapela Křupky.

V průběhu celého odpoledne se mohly děti zabavit ve skautském stánku připravenými hrami a vozit se na řetězovém kolotoči podle libosti. Nechyběl ani misijní stánek s výrobky dětí, jejichž prodej podporuje děti v nejchudších oblastech světa. K dobrému pocitu z letošní vydařené slavnosti určitě přispělo

krásné takřka letní počasí a hlavně milí návštěvníci, kteří svojí přítomností dávají celé akci smysl. Díky za podporu akce městu Letohrad a všem, kdo se na přípravě a průběhu akce podíleli a těšíme se, že se za rok zase sejdem.

Za přípravný tým Jana Faltejsková

A my děkujeme všem organizátorům za skvělou přípravu. Letní počasí přilákalo na farní zahradu velké množství návštěvníků, kterým vytvořilo příjemnou atmosféru velké množství organizátorů. Ti ze Svatováclavské slavnosti mnoho neměli, ale jen díky nim se celá akce nadmíru povedla. Opravdový dík.

farníci

Takový pískle blonděťatý to bylo, a najednou je z něj školáček, kterej si strašně rád hraje na bojovníky, dělá pokusy, a jakmile zjistí, že se něco porouchalo a je třeba to opravit, popadne svoje vlastní opravdický náradí a je nejšťastnější na světě. Už chápete, proč pro něj byl nejlepší den prázdnin ten, kdy babi píchla kolo u auta?

„A jakou budeš mít značku, Štofi?“

„Dubovej list,“ povzdychl si náš milovník dopravních prostředků a všeho toho, co mají chlapečci jeho věku rádi.

Jenže pak jsem mu řekla tajem, takže teď už ví, že lepší značku aby pohledal.

Znáte fantasy sérii Hraničářův učeň? Hraničáři jsou hrdinové a strážci království. Šípem trefí, cokoli si umanou, nenápadný pohyb v maskovací pláštěnce je jejich druhá přirozenost, a když si vezmou na mušku nějakýho padoucha, v ten moment je s ním konec. Jo a mimochodem: ten, kdo prokáže mimořádný schopnosti a stane se hraničářem, získá odznak dubového listu...

A tak jsem se Kryštůfkovi pokusila taky jeden pořídit. Nevím, kde ty listy brali hraničáři, ale v realitě je fakt těžký takovej odznak sehnat. Nakonec se mi to přes ty internety podařilo, i když jít si pro něj do temného

keltského obchůdku plného magickejch talismanů, zbraní, kožešin a sošek mě stálo hodně odvahy.

Dnes je pro Kryštůfka velkej den.

Úplně vidím tu malou postavíčku, jak jde s tatínkem za ruku vstříc největší změně ve svém dosavadním životku. Na zádech batůžek, na němž se ze strany na stranu pohupuje matně se lesknoucí postříbřenej lísteček, v očích možná trochu slziček a v srdíčku obavy. Podobně je na tom v tenhle den určitě spousta dětí. Kdo by se nebál? Já jsem taky doteď nejistá, když jdu někam poprvý. A on je malej, a já velká...

Štatečnej Kryštof, nositel dubového listu, jde do školky a já bych chtěla, aby tam byl rád...

Lampion na proutku a úpěnlivé pozorování zapálené svíčky, aby tu barevnou nádheru nepropálila. Chodili jsme vlajkami vyzdobeným městem k Lípě svobody, dodnes na náměstí Svobody roste.

Tak jsem v dětství slavívala 28. říjen, vznik Československé republiky. Opravdu jsem tak stará, opravdu jsem tenkrát asi slyšela projevy pana Krčmaříka, později možná ředitele školy Škarky. A nic si z nich nepamatuju. Doopravdy si to nepletu. Tenhle zvyk tak oblíbený u dětí, si přivlastnili v padesátých letech ti, co slavili říjnovou revoluci v listopadu. A jít s lampionem už nebyla radost, ale pro rodiče mnohdy existenční povinnost. Je to za námi, chvála Bohu.

Možná to je moje zbytečná starost. Zajímalo by mne, kolik budov, kolik rodin naší vlajku letos v ten 28. říjen vyvěsí, aby řeklo: ano, pamatujeme, víme, že to u našich dědů, možná i prapradědů byla velká statečnost, o vlastní stát se bit jako politici, jako legionáři, jako učitelé, jako kdokoli, kdo se nebál za svým postojem a touhou veřejně stát. Ano, pamatujeme, vážíme si těch obětí, víme, za co máme být vděční. Líbilo by se mi to moc. Cítila bych to jako takový tichý protest vůči těm, co houfně a hrozivě tou krásnou vlajkou mávají, aby, rozvášnění velkohoubou lži vyjádřili, jak tenhle stát a jeho představitelé nenávidí, jak jsou zdrceni tím, že švihnutím zázračného proutku není slunečno, bezbolestno, bezpracno 168 hodin každý týden.

Naši rodiče, spíše už prarodiče, opravdu chápali - a myslím většinou - Československo jako s v ů j stát. Vedle poctivé a spolehlivě vykonávané práce (a jinak nemohli, protože buď by přišli o tu práci nebo o zákazníky) byli ochotni dobrovolně konat a zúčastňovat se všeho, co se v tehdejší občanské společnosti dělo. Sporty všeho druhu, okrašlovací spolky, ženské spolky, turisté, ochotníci, pěvecké sbory a orchestry, organizování nejrůznějších slavností, plesů, sportovních utkání a soutěží. Doklady, že se republika a tudíž i občanům dařilo, najdeme i v historii Kyšperka.

Textilní továrny, pila, mlýny dvou Vondrů a moderní Petříkův mlýn, Hubálkova a Čamrova výroba strojů, továrny a nábytkářské dílny, mlékárna, sýrárna, družstvo Konzum. Rozrostlo se bydlení u Bažantnice, vyrostly nové vily k nové Masarykově škole práce - dnešní průmyslovce, vznikla celá nová čtvrť nad nádražím - Kolonie. A proti nádraží na tehdejší dobu řada výstavních patrových domů i hotel. Z vlastních zdrojů a s finančním přispěním obyvatel postavil ochotnický spolek Kolár divadlo - Dvoranu. Jít po Orlici, Kunčicích, Červené, mohli bychom dál prstem ukazovat na stavení z dvacátých let minulého století.

I na tak malém městě byl ten rozmach viditelný. A pak přišla krize. Rozčarování. Nezaměstnanost. Obavy. Strašení z Německa.

A představte si, do té nepohody si v roce 1933 rodiče pořídili mne. Nebyli sami, ta-

kových se našla spousta, protože pak v 1. třídě se nás sešlo 30. A když jsme v roce 1944 přecházeli na měšťanku, a to se připojili spolužáci z Kunčic, Orlice, Rotneka, Šedivce, bylo nás na šedesát. Byli stateční, ti naši rodiče, přestáli krizi, naplno zažívali válku, a přece jsme všichni měli nejméně jednoho sourozence.

Myslím, že jim sílu a víru v budoucnost kromě všeho jiného dávala i zkušenost těch dobrých prvorepublikových svobodných dvaceti let.

Také máme za sebou dvacet let života ve svobodné zemi. Když se rozhlédnu po svém rodném městě, bilance je skvělá.

Nových domů nepočítaně, dokonce nové a rozrůstající se celé čtvrti, kdežteré starší stavení opravené, přestavěné, pohodlné a neustále přibývající chodníky, silnice a příjezdové cesty mají upravený povrch, a pozor, máme cyklostezky!

Ke školám přibýlo gymnázium a několik různých předškolních zařízení. Město a řada nadšenců a obětavců se úzkostlivě stará o vzkříšení a udržení historie města. Tvrz Orlice, Muzeum řemesel, svatojánská kaplička na Kopečku, opravené kostely a hřbitovy, udržovaný a stále vylepšovaný zámek a zámecký park s oranžerií a novým hřištěm, znovuotevřený „Kulturák“. ...

Toho viditelného není málo.

Tak proč to všudypřítomné naštvání? Říká se o nás, že jsme národ nespokojenců a brblalů. Že na všem vidíme chlup. Že ocenit to dobré dokážeme, až o ně přijdeme. A že si to dobré neumíme uhájit. I na tom něco bude. Kritičnost a touha měnit svět k lepšímu je v pořádku, pokud pro tu změnu něco rozumného dělám. Nebo alespoň pokud to, co dělám, dělám pořádně. Je na mne spolehnouti, dobře vychovávám své děti.

Že by napětí pramenilo z nejistoty? Ta provází lidstvo od nepaměti. Hrozby úpadku, nemoci, válek, katastrof všeho druhu taky.

Změnil se tok informací. To, co se prarodiče dozvídali s několikadenním zpožděním – jestli vůbec – dozvídáme se okamžitě. Nejen z nejbližšího okolí, my máme informace z celého světa. A protože špatná zpráva je ta, která víc působí a líp prodává, jsme jimi doslova zahlcováni. Samozřejmě se vyděsíte, když vidíte v pohybu záplavovou vlnu, jak ničí domy, auta, lidi a zrovna také prší ve vašem okolí.

Vyděsit a znejistit lidi je bohužel v naší současnosti působivý nástroj, jak ovládnout společnost. Vyděsit a rozhádat lidi, je tak snadné! O co lépe se pak ovládají. Stačí jim vyprávět pohádku o pětihlavé saní a statečném vůdci, který ji překoná a vše bude okamžitě zalité sluncem.

Slýchám adoraci doby před rokem 1989 – tam prý ještě byly ty jistoty. To byla Husáková a Jakešova normalizace. Nemohu si pomoci, musím ocitovat Jindřicha Manna z jeho knihy *Poste restante*. „*Normalizace je postup, kdy každý jeden občan země se chová přesně dle normativních parametrů závazně určené normy, ke které nemá co podotknout.*“ *To si ti nostalgici přeji!*

Konec přemítání nad něčím, co je potřeba vydržet. Když občas zaslechnu, že TV vysílá pořad „Co naše babičky uměly a co jsme zapomněli“, a že je to pořad oblíbený, ráda bych, aby se tam také mluvilo o skromnosti, nenáročnosti, o babičkovské šetrnosti (což nebylo škudlilství), o vstřícnosti a vztazích, jež babičky dokázaly v obci vytvářet.

A vracím se domů, do Kyšperka, tedy do Letohradu. Do jeho nejsoučasnější současnosti. A říkám si: i tady jsou lidé znejistělí, i tady se jim určitě mnohé nelíbí, ani tady asi nežijí v jednotné myšlenkové bublině, určitě bych našla celou plejádu názorů.

Jenže tady se hned několik desítek lidí – a připočteme-li k tomu zasažené rodiny, půjde to do stovek – dokázalo domluvit, spojit, dát svůj volný čas a v několika večerech bavit celé město. Hudbou, zpěvem, divadlem. Aktéry těch koncertů a divadla jejich činnost evidentně baví a těší. Ale kolik je

těch, co by dokázali zpívat nebo nabífnout dlouhý text a pak vystoupit před kritické uši a oči celého města?

Pro mne byly právě večery s koncerty a Lucernou důkazem, že lidé z té znesvářené společnosti se na dobré věci domluvit dokážou. Je to možná víc než oslavné řeči k založení republiky a vlajkoslávě. A velká naděje.

Přesto si docela potichoučku přeju: ať se najdou takoví, co 28. 10. naši vlajku vyvěsí.

EN

JE CÍRKEV POSELSTVÍM NADĚJE?

Jeden kamarád napsal 31. srpna na Facebook toto: „Připadám si nějak vymknuté, ale možná, že vymknutá je doba. Je náhoda, že se teď udály útoky proti Ukrajinkám? Jaká zvířata se derou z nevědomí hlupáků? A co to roste v moji katolické církvi? Slovensko může být za chvíli autenticky fašistický stát. A co když Trump? Tolik jeho českých soukmenovců to povzbudí. A i kdyby, osmdesát pět procent z poloviny Američanů mu věří. A tihle všichni jsou naději pro Putina, nebýt jich, už by to třeba zabalil. Svět se trhá ve dvě a natržení je povážlivě blízko. Proč spíme, když se blíží bouře?“

Je tu slyšet nějaké poselství naděje ze strany církve? Tak třeba českým mediálním prostorem zrovna hýbe debata kolem vyhazovu svobodně myslícího profesora Petráčka z teologické fakulty, pro mnohé další impuls k tomu se od církve odvrátit.

Svět je pobouřen poselstvím Františka mladým ruským katolíkem v Petrohradě, které Rusové pochopili jako ospravedlnění jejich imperialistické agrese, a sympatickému papeži tak byl připsán další minus. Otec Kuffa přebírá státní cenu z rukou kontroverzního Borise Kollára, v přímém přenosu děkuje předsedovi slovenských nacionalistů Andreji Dankovi a staré struktuře Robertu Ficovi za boj proti „genderové ideologii“ a spolehlivě tím církev staví na stranu temných sil s budoucností odtrženou od demokratického Západu.

Jako kněz se opakovaně setkávám s touhou nemocných po eutanazii či jiné formě ukončení nesmyslného utrpení. Poradit neumím, vždyť od člověka, kterého skoro nic nebolí, by to stejně byly jenom další fráze. Umím jen opakovat, že nás Bůh přece miluje a že je přece příliš velký na to, aby mu mohlo vadit všechno to, co nezvládáme: naše neschopnost odpustit, naše pochybnosti, naše opouštění svátostí, které nám přestaly dávat smysl, naše ztráta důvěry v církve. A že na nás přece nic nedopouští, ale že i jemu všechno to naše utrpení vadí, že je proto ve všem s námi a že nakonec budeme spolu s Kristem vzkříšeni a že se pro to všechno nemusíme ničeho bát. Je to málo?

Ladislav Heryán

UKRAJINSKÉ GETSEMANY A PAPEŽ V MAĎARSKU

Filip Karfik

Budou-li tito mlčet, kamení bude křičet.
(Lk 19,40)

Ukrajinský protestantský pastor a teolog Roman Solovjy, působící ve Lvově, napsal: „My na Ukrajině procházíme hrůzným údolím tmy, jehož konce nedohlédneme. A často, jak jsem o tom psal už mnohokrát, křesťané z jiných zemí, místo aby s námi prostě sdíleli naše hoře, pokládají za možné přidávat k tolika podobám násilí, jehož se na nás dopouštějí Rusové, ještě další formu násilí, která spočívá v tom, že nás nutí k míru,

k odpuštění, k usmíření. Ještě jsme ani nestihli oplakat své mrtvé, a už máme obchodovat jako obvykle. Proléváme hořké slzy v Getsemanech, hledíce vstříc Kalvárii. Ale už se od nás očekává, že budeme zakoušet radost Vzkříšení. Ani Kristus neočekával něco takového od svých učedníků. Tak proč bychom k tomu měli být nuceni my?“

V dnešním vydání francouzského *Le Monde* uveřejnila katolická teoložka a spisovatelka Anne-Marie Pelletier článek nazvaný *Válka na Ukrajině: „Vatikán se potýká s neschopností pojmenovat věci pravými jmény“*. Protože se autorka tohoto článku vyjadřuje lépe, než bych to dovedl sám, k tématu, které volá do nebe, dovoluji si jej zde očitovat ve vlastním překladu. Anne-Marie Pelletier píše:

„Bylo nepochybně odvážné a smělé, když František během své nedávné návštěvy v Maďarsku připomněl Viktoru Orbánovi tváří v tvář, že politika uzavírající zemi před imigrací nemůže být ve shodě s údajnou obhajobou křesťanských hodnot. Ale zdá se bohužel, že protiváhou této upřímnosti bylo Františkovo důrazné ujištění, že se shoduje s maďarskou vládou v pohledu na Ukrajinu. Papežovo sdělení v této věci bylo mimořádně brutální. Nejen, že František mluvil o ‚nesmyslné válce‘, ale pranýřoval také ‚dětskou bojovnost Západu‘, aby se sám postavil do role obhájce míru, jehož je třeba dosáhnout složením zbraní a jednáním. Abstraktně vzato, kdo by nesnil o míru? Jenže za daných okolností je s tímto slovem třeba zacházet nanejvýš opatrně. Ani Putinova propaganda se totiž nestydí mluvit o jednání. A zprostředkování, které nedávno nabídl Xi Jinping, také není zrovna spolehlivou zárukou poctivých úmyslů. Ukrajinský lid nepřináší už patnáctý měsíc obětí za jakýkoli mír, nýbrž za spravedlivý mír. Tato zásadní nuance vysvětluje, proč setkání prezidenta Volodymyra Zelenského a papeže dne 13. května 2023 nemohlo vyústit ve shodu.

Ve skutečnosti se Vatikán od počátku ukrajinské tragédie potýká s neschopností pojmenovat věci pravými jmény a zaujmout jasný postoj, nehovoře o neomalenosti, s níž pravidelně nabádá ke smíření Ukrajince vystavené ruskému teroru. Také papežovo opakované vyjádření, že Kyjev navštíví jen pod podmínkou, že pojedje rovněž do Moskvy, vyráží dech. Jako by tu šlo o válku, v níž proti sobě symetricky stojí dva nepřátelské tábory, jejichž konflikt je třeba ukončit kompromisem za jednacím stolem. František rád říká, že je třeba sestoupit ke kořenům. Skutečně, stálo by za to na ně podívat. A není obtížné se zorientovat, ukazatelů je víc než dost. Od prvního okamžiku, kdy byla invaze nazvána ‚speciální vojenskou operací‘, je v Kremlu vše jen permanentním obracením pravdy naruby, překrucováním slov a falzifikací skutečnosti ve službách barbarství a teroru. Uvnitř Ruska je vše jen šílená propaganda, ztročování lidských myslí a represivní politika, den ode dne posedlejší strachem z nejmenšího projevu nesouhlasu.

To vše jsou tragická znamení na cestě zpět k sovětské minulosti. K minulosti, která nebyla odčiněna, ke stalinskému teroru, který se znovu vzrývá, jako se znovu zvedá zhoubná hydra. K ‚sovětské noci‘, kterou popsala Naděžda Madelštamová a kterou současný režim s maskovaným cynismem rehabilituje. Nic z toho pro papeže zjevně nepředstavuje varovné znamení. Právě tak se nikdy nepozastavil nad neuvěřitelným projektem ‚denacifikace‘ Ukrajiny a nikdy neřekl, že jde o překrucování skutečnosti, které se nepodobá pravdě. Při vši úctě k jeho důstojnosti by člověk papeži Františkovi nejráději doporučil, aby si přečetl Vasilije Grossmana, jak k tomu dnes vyzývají mnozí. Aby si přečetl dílo, které otevírá oči pro pravdu, jež byla v Rusku Grossmanovy doby považována za svatokrádež, ale dnes už by za ni dávno platit neměla: že totiž nacismus a komunismus jsou rodní bratři, blízcenci, kteří jdou za tímž cílem, schopni zastoupit jeden druhého. ‚Pokud zvítězíte vy,‘ říká v *Životě a osudu náčelník nacistického koncentračního tábora starému bolševikovi*, ‚budeme ve vašem vítězství žít my.‘

Proto je pacifismus stejně zrádný, ať jde o Putina nebo o Hitlera. Proto současná argumentace papeže tak neodbytně připomíná rok 1938 a iluze architektů Mnichova. Měli jsme jednat s Hitlerem, aby respektoval mezinárodní právo? Máme jednat s Putinem, uchvatitelem Donbasu a Krymu, abychom s ním našli *modus vivendi*? Pravda je, že s ďáblem se nevyjednává. Neexistuje nic nebezpečnějšího než považovat jej za normálního partnera dialogu. To ostatně platí stejnou měrou o domnělém dialogu s Kyriem, hodnostářem, který propůjčuje moskevskému patriarchátu tvář lháře, když bezostyšně podporuje barbarství, které vydává za křížové tažení na obranu křesťanství. Není na místě dovolávat se předností dialogu tam, kde jedna ze stran zná jenom lež. Je snad zapotřebí připomínat, že odboj proti nacismu přivedl evangelického pastora Dietricha Bonhoeffera mezi účastníky spiknutí, které mělo v červnu 1944 fyzicky zlikvidovat Hitlera?

Je samozřejmě naprosto tragické, že se dnes znovu nacházíme v pekelném soukolí vojenské eskalace, která nás nutí uznat, že Ukrajinu může zachránit jen porážka zločinného systému, který se sklání před silou mocnější, než je on sám. Může papež podporovat takovou strategii? Nechceme odpovídat za něho, třebaže Bible, na kterou se odvolává, nehovoří jenom o míru, ale také o zlu, které má být nakonec poraženo.

V každém případě však nepochybně existuje boj, do něhož se papež zapojit může a který mu přísluší podporovat. Je to souboj pravdy se lží. Neodvažujeme se psát slova pravda a lež s velkými písmeny, třebaže současná situace k tomu vybízí, neboť putinovská lež dodává kremelskému pokrytectví takřka metafyzický rozměr, ustavujíc říši všeobecné falzifikace. Stačí, když beze všeho patosu vyslechneme slova historika Vladimira Karamura, Putinova oponenta, který byl 17. dub-

na odsouzen moskevským soudem k trestu dvaceti pěti let pobytu v trestaneckém táboře se zpřísněným režimem. Jeho závěrečná řeč po vynesení rozsudku byla takřka vyznáním víry: ‚Vím, že přijde den, kdy se temnota nad naší zemí rozptýlí. Kdy černá bude nazývána černou a bílá bílou... Kdy válka bude nazývána válkou, uchvatitel uchvatitelem, a kdy za zločince budou označeni ti, kdo podnítli a rozpoutali tuto válku, a nikoli ti, kdo se jí snažili zastavit.‘ Jistě, je to z ruské strany jen jeden osamocený hlas. Ale připojuje se k aktivnímu heroickému odporu, jež za cenu vlastní krve měsíc po měsíci ukrajinský lid klade nepříteli, který ho nejenom hodlá zničit, ale který se také snaží oklamat naši mysl tím, že se vydává za barda pacifismu. Kéž by papež František posloužil věci míru nejprve tím, že poslouží věci pravdy.“

Pohádka venkovská

Karel Čapek

Stalo se to tak dávno, že už to ani není pravda; abychom to přesně řekli, bylo to za času krále Ječmínka. Šel tedy král Ječmínek mezi zlatým obilím, až přišel do jedné vsi; a tam spatřil jednoho muže zemědělce, an drží telátku v hubě prst.

„Človče drahá,“ řekl král Ječmínek, „co to děláš?“

„Telátku prst v hubě držím,“ pravil ten zemědělec, „aby se naučilo cucat.“

I zalíbil se ten muž králi Ječmínkovi. „Jak se jmenuje?“ zeptal se ho.

„Vavřínek Řehoř,“ pravil zemědělec prostě.

„Vavřínce Řehoři,“ děl na to Ječmínek, „nikoliv telatům, ale lidem prst v hubě držeti budeš. Dám tobě noviny, do kterých psáti budeš; a lid bude sát moudrost z tvých prstů, tak jako tohle telátko dumlati učíš. Zdáš se být muž rozšafný; pojď se mnou.“

Tak se stalo, že Vavřínek Řehoř přišel k novinám; a nám je ještě dnes líto těch telátek, že jim vyndal z huby prst, aby se chopil pera. Řekněte, jak k tomu ta boží nováčka přijdou, že se Vavřínek Řehoř stal novinářem?

Avšak Vavřínek Řehoř nezapomněl na svá telátka; myslil na ně, když dělal své noviny, ba možno říci, že dělal své noviny pro ně. Pamatoval na to, že telátka se nemají rozčilovat ani plašit. My, psal denně, jsme pro klidný vývoj; když tamhle sousedovi někdo zabil slepici, nás se to netýká a nebudeme se pro to rozčilovat; jen když si netroufá nikdo na naše slepice. Konstruktivní práce, tak asi psával, je starat se o svůj plot. Ale ten soused je destruktivní živel, protože se rozčiluje pro zabitou slepici. Řekněte, co je nám po nějaké cizí slepici? Naopak: muž, který hodil kamenem po sousedově slepici, je do jisté míry v právu; neboť nehodil po naší slepici, což jest zajisté hlavní pro klidný vývoj. Nebyla zabita naše slepice; z toho je jasně zřejmo, že ti, kdo křičí po spravedlnosti, to činí z podvratných a socanských důvodů. Jen když svítí slunce na tu boží úrodu; my máme vážnější práci než starat se o cizí slepice.

VÍRA JE DAR, NE INFORMACE

Jan Konzal

Víra potřebuje vyrůst na určitých informacích. Ale informovanost zdaleka není pro životaschopnost víry to nejdůležitější. V Listu Židům čteme užitečnou nápravu v úvaze o roli velekněze. Pro současníky autora epistoly vstoupit do velesvatyně znamenalo totéž co vstoupit do samého jádra všeho kosmického dění, tam bylo sídlo smyslu jejich národní i osobní existence. Proto také vstupovat tam nemohl zdaleka každý, tam směl i jen velekněz a jen jednou za rok. Ale všichni věřili, že tak se děje to největší mystérium, totiž smíření božího lidu s jeho Pánem a tím i jeho zachraňování. Nu a autor listu k Židům nám tady říká, že skrze Ježíše máme přístup k tomuto jádru i my. Taková víra v Ježíšovo evangelium nejen patří k dějinám spásy, ona je vytváří. Děje se nejen v přítomnosti jako sluneční světlo, ale buduje i budoucnost. Klíč k mojí osobní víře mají druzí.

Křesťan totiž nemůže věřit sám. V Kristově obci je to s vírou tak: Jeden druhého obohacují navzájem tím, že se ovoce skutečné fungující víry můžeme dotknout a ona se smí dotknout nás. Křesťan může věřit jen s ostatními, protože pravdivost věření jednotlivce dosvědčuje právě jen praxe, ke které ta osobní víra vedla. Nelze prostě udělat si svoji zahrádku a tam si s Pánem Bohem privátně laškovat. Bez bližních není tradice. Informovat dokáže leccos - knihtisk, film, elektronická média. Tradovat živoucí víru dokáže právě jen bližní. Ti přece nesli v minulých generacích svou kůži na trh, aby vyznání víry v poselství evangelia zůstalo argumentem přesvědčivě živým. To se může podařit jen tomu, jehož osobní víra je napájena ze zážitků záblesků spásy, z lásek, které daroval a přijímal, z nadějí, postupně naplňovaných, postupně inkarnovaných. Pokud chce křesťan předávat, co sám uvěřil, připojuje k víře tradované i to, co prožívá a v porozumění proměňuje až dnešní člověk a co díky tomu může být srozuměno i člověkem zítra a pozítří. Tak a jen tak se děje víra živá. Je osobní, ale děje se díky náruči těch ostatních. "Nevzdalujte se toho shromáždění," napomíná list k Židům.

Další pozoruhodné světlo na umění víry nabízí také známý příběh z Janova evangelia o Samaritance. Vidíme tu plasticky proces otevírání lidského srdce vůči přicházející pravdě. Samaritanka zpočátku vůbec nerozumí Ježíšověmu postupu, dialog začíná uvězněm do obvyklých náboženských představ a děje se v zajetí neúspěchů té ženy v manželství, ale cosi významného se už děje: Ta žena Ježíšovi vůbec naslouchá. Napřed mluví každý

o něčem jiném - jak Ježíš, tak Samaritanka.

Ale najednou si ta životem tolik štvaná uvědomí, že ten cizinec jí kupodivu rozumí; takové porozumění ještě nezažila: "Pane, ty jsi prorok, přiznává, možná i nerada." Jen prorok dokáže v Duchu vidět i tam, kam nevidí ani ona sama, natož její sousedé; jen prorok rozumí, co se vskutku děje přikryto zdánlivou banalitou její promiskuity. Málokdo je rád, když do něho někdo vidí a čte si v něm. Ale zároveň ta věčně osamělá jako by zakušila, že ten cizinec je jí a jejím nešťastí neuvěřitelně blízko, dotýká se jádra její neradostné pravdy žití mimořádně spleťtého. A dotýká se toho s moudrostí, kterou ona sama postrádá: Kdo měl už šest neúspěšných pokusů o lásku na celý život, musí být hodně nešťasten; tahle žízňivá měla už šestého muže, ale ten dnešní už není jejím mužem, už totiž pochopila, že ani tentokrát neuspěje. A sama si nerozumí. Zato ten cizinec rozumí kupodivu jádru problému, ledy začínají tát.

Ten cizinec kupodivu nezabral ani na konverzační téma, které mezi samaritanem a židem zabralo dosud vždy: hádky o prvenství chrámů zde a onde, ortodoxii a oprávněnost ke kultu. Právem mu tedy říká Samařanka, že je jistě prorokem: Úkolem proroka bylo napomenout, povzbudit, ukázat cestu z bludiště. K tomu všemu nutně musí takový prorok Hospodinem vyslaný dobře rozumět události, do které vstupuje svým slovem i činem. To Samařanka dobře chápala, byla velmi dobře informována i na náboženské půdě, proto také správně odhadla, s kým to mluví: "Pane, jsi prorok".

Ale tak se zároveň dějí počátky víry, tak klíči: dosud měla Samařanka co do činění s náboženstvím, teď klepe na dveře i víra. Ten dosud cizinec získává v jejím srdci autoritu, vyplatí se mu naslouchat, vyplatí se ve světle jeho pohledu znovu pátrat v sobě samé a objevit tak pravdu dosud neviditelnou. To on posvítil, aby ona viděla.

Věříme díky tomu, že včas kolem nás přejde prorok schopný odhalit naše vlastní pravdy pro nás dosud nevyzpytatelné, nepojmenované, netušené a dát jim správný kontext, širší smysl, vzkloubit je do dění kosmu, do dějin spásy všeho stvořeného.

A ještě jedno světlo na umění víry: Celý ten dlouhý rozhovor u studnice je lidsky velmi pravdivý: ti dva se míjejí, a přesto nacházejí. Oba mají před sebou cestu, oba jdou s tím objevem dál. Setkali se jen na chvíli; přesto to sotva klíčící sjednocení nadále zraje, rozlévá se po Samaři i v srdci evangelisty, nese dokonce už první plody. Tak se pozná pravá víra: z hořčičného semene se rozroste bylina natolik mohutná, že poskytne útočiště jiným formám života kosmu. *Getsemany, září 2023*

V den Jom Kipur (největší židovský svátek) – nám Bůh odpouští chyby spáchané proti němu; ale chyby, kterými jsme se provinili proti lidem, nám jsou prominuty jen pokud nejdříve získáme odpuštění těch, na kterých jsme se nějak provinili.

Elazar ben Azaria

Na portálu Quora se kdosi zeptal, proč Britové nemají rádi Trumpa. A jeden Brit na otázku s radostí odpověděl. Nejenže je to dokonale přílehlivé, ale navíc to strašlivě sedí i na některé figurky evropské, tedy i české, politické scény (ano, Andy, koukám na tebe!). Tak tedy:

"Proč někteří Britové nemají rádi Donalda Trumpa?"

Napadá mě několik věcí. Trump postrádá určité vlastnosti, kterých si Britové tradičně váží. Například nemá žádnou úroveň, šarm, ledový klid, důvěryhodnost, soucit, vtip, vřelost, moudrost, jemnost, citlivost, sebeuvědomění, pokoru, čest a grácii – což jsou kupodivu všechno vlastnosti, kterými byl štědře obdařen jeho předchůdce pan Obama. Takže pro nás tento silný kontrast vrhá Trumpu omezenost do trapně ostrého světla.

Navíc se rádi smějeme. A i když je Trump možná k smíchu, nikdy neřekl nic chytrého, vtipného nebo dokonce slabě zábavného – ani jednou, nikdy. Neříkám to řečnický, myslím to doslova: ani jednou, nikdy. A tato skutečnost je pro britské citění obzvlášť znepokojující – pro nás je nedostatek humoru téměř známka absence lidskosti. Ale u Trumpa je to fakt. Zdá se, že ani nechápe, co je to vtip – jeho představa vtipu je neomalená poznámka, negramotná urážka, náhodný akt krutosti.

Trump je troll. A jako všichni trollové není nikdy vtipný a nikdy se nesměje; jenom vřeští nebo se posmívá. A děsivé je, že hulvátskými, bezduchými urážkami nejen mluví – on jimi skutečně myslí. Jeho mysl je jednoduchý robotický algoritmus maličerných předsudků a bezmyslenkovité protivnosti.

Nikdy se u něj neobjeví žádná skrytá vrstva ironie, složitosti, nuance nebo hloubky. Vše je povrchní. Někteří Američané to mohou vnímat jako osvěžující přímočarost. My to tak ale nevidíme. My to vnímáme tak, že nemá žádný vnitřní svět, žádnou duši. A v Británii tradičně stojíme na straně Davida, ne Goliáše. Všichni naši hrdinové jsou odvážní smolaři: Robin Hood, Dick Whittington, Oliver Twist. Trump není ani odvážný, ani smolař. Je jejich pravým opakem. Není dokonce ani rozmazlený zbohatlík nebo chamtivý tlouštík. Je to Jabba Hutt z privilegiovaných kruhů.

A co hůř, Trump je to pro Brity něco, co se neodpouští: šikanátor. Tedy až do chvíle, kdy se sám ocitne mezi šikanátory; pak se místo toho náhle promění v ufnukaného poskoka. V téhle věci platí nevyčtená pravidla – pravidla slušnosti markýze Queensberryho – a on je všechna porušuje. Dává rány směrem dolů – což by gentleman neměl, nechtěl, ani nemohl dělat – a každá jeho rána míří pod pás. Obzvlášť rád kope do zranitelných nebo bezmocných – a kope je, i když už jsou na zemi.

Takže skutečnost, že významná menšina – možná třetina – Američanů se dívá na to, co Trump dělá, poslouchá, říká... a pak si řekne: "Jo, ten vypadá jako můj člověk", je vzhle-

- dokončení ze strany 9 -

Takovými a podobnými mírnými slovy rozšířoval Vavřinec Řehoř kladné hodnoty a jakousi mravnost, která byla za jeho blahodárného působení velmi respektována všemi, jimž se nedělo žádná příkoří.

dem k tomu všemu pro Brity věci poněkud matoucí a neméně znepokojující:

- Američané by měli být milejší než my, a většinou také jsou.

- Nemusíte mít zrovna smysl pro detail, abyste si na něm všimli několika nedostatků.

Právě poslední bod je to, co Brity, ale i mnoho dalších lidí, obzvláště mate a znepokojuje; zdá se, že jeho chyby je zatraceně těžké přehlédnout. Koneckonců je nemožné přečíst si jediný tweet nebo ho slyšet říct jednu či dvě věty, aniž bychom zírali hluboko do propasti. Z neumětelství dělá umění; je to Picasso malicherností; Shakespeare shitu. Jeho chyby jsou fraktální: i jeho chyby mají chyby, a tak dále až do nekonečna. Bůh ví, že na světě vždycky byli hloupí lidé a také spousta protivných lidí. Ale málokdy byla hloupost tak protivná a protivnost tak hloupá. Vedle něj vypadá Nixon důvěryhodně a George W. Bush chytrě. Vlastně kdyby se Frankenstein rozhodl vytvořit monstrum sestavené výhradně z lidských chyb – vytvořil by Trumpa.

A zkroušený doktor Frankenstein by si vytrhával velké chomáče vlasů a útrpně křičel: "Můj bože... co jsem to... stvořil!". Kdyby byl blbcem byl televizní pořad, Trump by byl jeho kompletní balení na DVD."

Trýznění duší, Mnichov a trvajcí ztráta naší sebeúcty *Jan Urban 4. října 2023*

Je už sice přijatelné lehce kritizovat tehdejšího prezidenta Edvarda Beneše, a i to je určitě pokrok. Ale problém Mnichova se stále ještě omezuje na podružnou otázku, zda se Československo mělo vojensky bránit, nebo ne.

To, že se celý ústavní systém samostatného Československa zhroutil už půl roku předtím a parlament i vláda přestaly fungovat, zůstává mimo pozornost. Stejně jako to, že se celá zahraničně politická koncepce československého státu zhroutila nejpozději v roce

1935 a omezenost jeho vedení ho zavedla do absolutní mezinárodní izolace.

Stále se totiž odmítáme podívat do vlastních duší a na vlastní chyby, natož abychom se tím dobrali smíření a odpuštění.

Hrdinský pokus za nás úspěšně a soukromě udělal až mladý anglický bankovní úředník Nicholas Winton a pár jeho britských přátel. Kde byl onen státotvorný československý humanismus?

Cena devíti mrtvých vojáků

Otázka obrany území suverénního státu je sama o sobě nesmyslná. Stát a společenství, které ho tvoří, ztrácí smysl samotné existence, pokud se v jakékoliv situaci nepostaví na odpor agresí.

Nezáleží na tom, na jak dlouho a jak symbolicky. Česká politika jakoby nikdy nepochopila, že největším symbolem je čin – ne nečinnost.

Mnichovanství obracíme proti jiným, ale největšími Mnichovany jsme přitom my sami. A budeme jimi, dokud nepřestaneme opakovat velkou mnichovskou lež o tom, že jsme byli zrazeni, a jen proto jsme navždy bez viny.

Všech svých státotvorných hodnot humanismu a demokracie jsme se vzdali dlouho před zářím 1938. Pak už se prý nedalo nic dělat, a tak jsme nepříteli bez odporu odevzdali nepoškozený obrovský zbrojní průmysl, kompletní výzbroj moderní armády, zlaté rezervy, naši důstojnost a sebeúctu – a za krátký čas i naše československé Židy a antifasisty českého i německého jazyka. Není omluvy – my jsme se nemuseli ponížít.

Prý jsme byli bezmocní – ale to nevysvětluje, proč advokáti, lékaři, státní služba, a dokonce i některá divadla začala vylučovat Židy ze svých řad jen pár dní po Mnichovu.

To ještě nedělali nacisté – to dělali Češi Čechům. Nic nebránilo státu a společnosti v té době alespoň se pokusit zachránit tisíce židovských rodin jejich vysláním do emigrace. Hrdinský pokus za nás úspěšně a soukromě

udělal až mladý anglický bankovní úředník Nicholas Winton a pár jeho britských přátel. Kde byl onen státotvorný československý humanismus?

Mnohem menší Dánsko se v mnohem bezvýhodnější situaci v dubnu 1940 nevzdalo. Po pouhých šesti hodinách bojů nařídil král Kristián X. ukončit vojenský odpor.

Za cenu devíti mrtvých vojáků si Dánsko dokázalo vynutit podmínky kapitulace, které uchovaly důstojnost, státnost a čest dánského státu.

Dánský král neutekl jako Edvard Beneš. Naopak prakticky každý den projížděl na koni ulicemi hlavního města a dodával svým spoluobčanům hrdost a naději. Dánská společnost v odporu nacismu dokázala zachránit i přes devadesát procent svých Židů.

Demokraté německého jazyka

O svoji důstojnost v beznadějně situaci bojovaly i Finsko, Polsko, Norsko, Pobaltí, Jugoslávie, Řecko... Na záchranu statisíců nacismem ohrožených, ale české společenství ve své naprosté většině nehnulo prstem. Naopak.

Půl roku před Mnichovem jsme po anšlusu Rakouska násilně vyháněli tisíce židovských uprchlíků zpět do rukou nacistických ordnerů, vraceli desetitisíce československých občanů, Židů a levicových antinacistů z obsazovaných Sudet přímo do rukou gestapa.

Připomeňme i drsná ultimáta vedení domácího odboje z podzimu roku 1944 požadující vyhnání „všech Němců a Židů“ z poválečné republiky. Ideály humanitní? Demokracie? Jen ubohé lži.

K udržení mnichovské lži musíme zapírat sudetoněmecký levicový a katolický odboj proti hitlerismu. Odboj s partyzánskými skupinami a stovkami odbojářských obětí.

To byli Čechoslováci, kteří myšlenku nadnárodní demokracie, vlastenectví, občanství a ideálů humanitních brali vážně až do těch hrdel.

Českoslovenští demokraté německého jazyka proti nacistům stejného jazyka. Byli pro československou demokracii stokrát cennější, než všichni čeští kolaboranti dohromady. Všechny jsme je po konci války ale stejně raději vyhnali. Kdo o nich dnes ví?

Na desítky let jsme sami sobě zapřeli i tisíce našich letců a vojáků ze západní fronty. Stovky z nich jsme dokonce na dlouhé roky zavřeli do lágrů.

Odhozená vlastní důstojnost

Pro udržení představy o naší nevině musíme udržovat i lživou legendu o Edvardu Benešovi, prý státníku s pronikavým úsudkem a předvídatostí, zrazeném na konci života spiknutím československých komunistů.

On sám byl přitom léta jeho součástí. On sám a osobně ještě před koncem války na přání Moskvy zlikvidoval velení zahraniční armády na Západě a okamžitě po návratu do Prahy stejně tak odstavil i všechny představitele domácího odboje.

Musíme lhát o demokratickém charakteru

poválečného státu a společnosti, zamlčovat etnické a politické čistky, věznění odpůrců, cenzuru, všemi takzvanými demokratickými politickými stranami jednomyslně schvalované zákazy opozice či předání všech mocenských a kontrolních mocí ve státě už otevřeně totalitní komunistické straně. Přestaňme na Mnichov pohlížet jako na zradu spojenců. To v té době už neexistující Československá republika. Mnichov nám jen dovolil odhodit důstojnost, kterou dodnes naše politika a kultura nepovažují za něco důležitého.

Nikdy však není pozdě začít se učit mluvit pravdu. Je to odzkoušené – očista od hříchu vede ke smíření. Můžeme začít teď hned – zbouráním naší mnichovské lži.

HRANICE

Film polské režisérky Agnieszky Hollandové Hranice, který u příležitosti uvedení v Polsku ostře kritizovala tamní vláda, získá ocenění ve Vatikánu. Během premiérového víkendu se snímek v Polsku stal nejúspěšnějším filmem. Film, který vznikl s podporou českého Státního fondu kinematografie a v koprodukcii České televize, letos získal Zvláštní cenu poroty na festivalu v Benátkách. Připomíná dramatické osudy uprchlíků na polsko-běloruské hranici, kteří se snaží dostat za lepším životem do Evropské unie. Migrační krizi ukazuje ze čtyř pohledů, z pohledu migrantů, pohraničnicka, aktivistů a místní obyvatelky. Podle režisérky se film soustředí na obyčejné lidi uvězněné v morální slepé uličce a ukazuje skvělé Poláky, kteří zachraňují životy lidí bez ohledu na riziko a barvu jejich kůže.

Film už dříve ostře napadl ministr spravedlnosti a generální prokurátor Zbigniew Zi-

obro, který jej přirovnal k „nacistické propagandě“. U příležitosti uvedení filmu do polských kin ho kritizoval i předseda polské vládní strany Právo a spravedlnost (PiS) a místopředseda vlády Jaroslaw Kaczyński.

Za tvůrkyni se postavila Česká filmová a televizní akademie, která v ČR mimo jiné udílí ocenění Český lev, jehož je Hollandová několikanásobnou držitelkou. I přes kritiku vládních před-

stavitelů ho v Polsku za první víkend v kinech vidělo více než 138.000 diváků. Do českých a slovenských kin vstupuje 19. října.

„Jsme poctěni, že můžeme ve Vatikánu přivítat Agnieszku Hollandovou a její skvělý film Hranice. V tématu utečenců panuje naprostý soulad mezi citlivým pohledem režisérky a naší církví. Možnost učinit tak v rámci festivalu Tertio Millennio Fest, který je jediným filmovým festivalem na světě, který vznikl na přání papeže (Jana Pavla II.) a který je pořádán společně se Svatým stolcem, tomu dodává ještě větší význam,“ uvedl umělecký ředitel festivalu Gianluca Arnone.

„Za přítomnosti nejvyšších vatikánských představitelů udělíme filmu a režisérce Zvláštní cenu Fuoricampo ve Vatikánské filmotéce. Tato čestná cena je každoročně udělována filmu, který je schopen vyburcovat lidské svědomí a proniknout do světlých, ale i temnějších míst lidské duše,“ doplnil Arnone. Téma uprchlíků je také velkým tématem současného papeže Františka.

Mimořádnost tohoto snímku dokazují podle koproducentky filmu Šárky Cimbalové nejen festivalová ocenění, nadšené přijetí nej přednějšími filmovými kritiky, obrovská pozornost světových médií, ale i prodeje filmu do zahraničí. „O film projevilo nebývalý zájem Japonsko, Německo, Izrael, Švýcarsko, Řecko, Ukrajina, Latinská Amerika, Čína a Skandinávie. Již před tím film koupilo Španělsko, Rakousko, Pobaltí, Bulharsko, Slovinsko, Maďarsko, Island, Francie, Benelux, Itálie, Portugalsko nebo země bývalé Jugoslávie,“ uvedla.

Festival Tertio Millennio udílí dvě hlavní ceny a jednu zvláštní: Cenu Tertio Millennio pro nejlepší soutěžní film, Cenu pro první tři finalisty soutěže krátkých filmů a Zvláštní cenu Fuoricampo, kterou letos obdrží právě snímek Hranice.

Hovoříme-li s Bohem, je třeba používat co nejméně slov. *rabi Meir*

Když se modlíš, věz, před kým stojíš. *Ben Horkenos*

Proč se židé modlí, aniž by byli vyslyšeni? Protože neznají úmysly Boha. *Jehošua ben Levi*

Mudrci posilují mír ve světě. *Eleazar ben Azaria*

To, co říká dítě na ulici, pochází buď od jeho otce, nebo od jeho matky. *rabi Abaj*

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 8.10.	27. v mezidobí
8 h. Lukavice	<i>posvěcení v Lukavici</i>
9 Mistrovice	Iz 5,1-7 Ž 80
9.30 Orlice	Flp 4,6-9
	Mt 21,33-43
sobota 14.10.	18 h. Letohrad
neděle 15.10.	28. v mezidobí
	<i>posvěcení na Kunčicích</i>
8 h. Lukavice	Iz 25,6-10a Ž 23
9 Mistrovice	Flp 4,12-20
9.30 Kunčice	Mt 22,1-14
sobota 21.10.	18 h. Letohrad
neděle 22.10.	29. v mezidobí
	<i>posvěcení v Letohradě</i>
	<i>diecézní sbírka na misie</i>
8 h. Lukavice	Iz 45,1,4-6 Ž 96
9.30 Orlice	1 Sol 1,1-5b Mt 22,15-21
sobota 28.10.	18 h. Lukavice
neděle 29.10.	30. v mezidobí
	<i>posvěcení na Orlici a na Šedivci</i>
8 h. Šedivec	Ex 22,20-26 Ž 18
9 Mistrovice	1 Sol 1,5c-10
9.30 Orlice	Mt 22,34-40
středa 1.11.	Slavnost Všech svatých
	16.30 Lukavice
	17 Mistrovice
	18 Kunčice
čtvrtek 2.11.	Památka zesnulých
	16.30 Orlice
	18 Letohrad
sobota 4.11.	18 h. Mistrovice
neděle 5.11.	31. v mezidobí
8 h. Lukavice	Mal 1,14b-2; 8-10
9 Mistrovice	Ž 131 1 Sol 2,7b-9.13
9.30 Orlice	Mt 23,1-12

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv, Václava v Letohradě

Adresa redakce: Hausenská 835, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741